

Cofinanțat prin
programul Erasmus+
al Uniunii Europene

Sprijinul oferit de Comisia Europeană pentru această publicație nu constituie o interferență în conținutul acesteia, care reflectă exclusiv punctul de vedere al autorului, iar Comisia nu poate fi considerată responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

Studiu: Eficiența metodelor de predare

**Autor: Cristina Voroneanu, reprezentantul
studenților în cadrul HERES**

Chișinău 2019

CUPRINS

1. Introducere

1.1 Metodologie

1.2 Profilul respondenților

2. Delimitări conceptuale

3. Rezultatele cercetării

3.1 Metodele de predare utilizate în
universitățile din Republica Moldova

4.2 Metodele de predare utilizate în
universitățile din străinătate

4. Concluzii și recomandări

INTRODUCERE

Metodele de predare-învățare reprezintă un indicator al calității studiilor universitare care determină gradul de apreciere și interes a studentului privind învățământul superior. Când elevii sau studenții sunt întrebați cu privire la obiectele preferate și motivul pentru care le consideră mai interesante, aceștia de cele mai dese ori invocă profesorul și modalitatea de predare a acestuia.

Acest studiu își propune să analizeze metodele de predare și învățare utilizate în universitățile din Republica Moldova și să identifice cele mai eficiente metode care răspund la necesitățile studenților și sporesc capacitatea acestora de a asimila cunoștințe și abilități. Studiul se bazează pe cercetarea teoretică a studiilor și teoriilor la acest subiect și cercetare cantitativă - chestionare a peste 150 actuali sau foști studenți din Republica Moldova.

În analiza cantitativă au participat 154 de studenți și absolvenți cu vârsta cuprinsă între 18 și 40 de ani. Majoritatea respondenților au între 20 și 25 de ani, fiind în prezent studenți sau finalizându-și recent studiile. Mai mult de jumătate dintre respondenți (59.1 %) sunt de genul feminin.

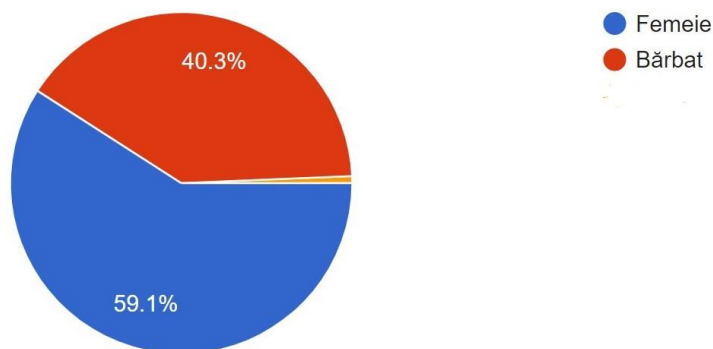

Figura 1.1 Profilul respondenților: distribuția pe gen a participanților la sondaj

La studiu au participat studenți din peste 10 universități din Republica Moldova, inclusiv din sudul și nordul țării. Cel mai înalt nivel de studii finalizat a respondenților este licența (69.5 %), iar 29.9 % au absolvit de asemenea și ciclul doi de studii - masteratul.

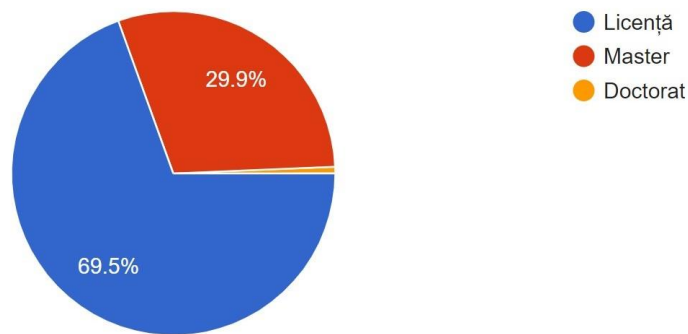

Figura 1.2 Profilul respondenților: ultimul nivel de studii finalizat

Rezultatele studiilor sunt prezentate în capitolul III al prezentului studiu. Acestea au fost suprapuse considerațiilor teoretice, iar în baza lor au fost formulate concluziile și recomandările finale.

Delimitări conceptuale

Metodele de predare și învățare reprezintă totalitatea procedeelelor utilizate de către cadrele didactice (în prezentul studiu: universitare) pentru a facilita procesul de învățare și a asigura schimbul de cunoștințe de la profesor la elev/student.

Definiție

Un set de principii, proceduri și strategii implementate de către profesori pentru a realiza obiectivele de învățare setate pentru studenți.

(Liu & Shi, 2007)

Literatura în pedagogie clasifică metodele de predare și învățare în baza mai multor criterii. Unii autori delimitează metodele de predare de cele de învățare, la care adaugă o altă categorie - metodele de verificare (testare) a cunoștințelor studenților. Cea mai răspândită clasificare se bazează pe subiectul ori obiectul de învățare: „Pe ce sau cine se centrează procesul de învățare?”. În baza subiectului procesului de învățare deosebim:

Metode centrate pe profesor:

Aceste metode se bazează pe cunoștințele și capacitățile de prezentare și explicative a profesorului, care reprezintă o autoritate în fața studenților. Cel mai reprezentativ exemplu al acestei metode este prelegerea în timpul căreia profesorul prezintă subiectul, iar intervențiile din partea studenților sunt minime și ocazionale, adesea cu rolul de precizare a unor date.

Metode centrate pe student:

În cadrul acestor metode profesorul are rolul de facilitator. Scopul său este ca studentul, bazându-se pe cunoștințele și capacitățile sale de analiză și gândire critică, să genereze idei, să le argumenteze și să formuleze concluzii. În acest mod profesorul de asemenea este în rolul de student și învață de la acei cărora le predă.

Exemple de astfel de metode sunt discuțiile sau interogarea studenților: „De ce consideri că...?“, „Cum ai ajuns la această concluzie...?“, „Cum ai proceda dacă...?“ etc.¹

În funcție de obiectul sau modalitatea de învățare distingem:

Metode centrate pe conținut:

Procesul de învățare se axează pe însușirea (memorizarea și redarea) conținutului. În cadrul acestor metode profesorul este un transmitător², iar analiza critică a conținutului este descurajată.

Metode participative/interactive:

Această categorie reprezintă o combinație a metodelor centrate pe profesor, student și conținut. Metodele participative se bazează pe interacțiunea constantă dintre student și profesor, colaborarea între studenți prin ghidarea profesorului și învățarea prin exemple practice și studii de caz. Exemple clasice de metode participative sunt:

1. Discuții/dezbateri - reprezintă cea mai răspândită metodă interactivă de predare. Discuțiile cresc semnificativ nivelul de participare a studenților și activitatea lor. Aceasta se poate transforma într-un argument și nu trebuie limitată la întrebările profesorului. Astfel trebuie de stimulat capacitățile studentului de a raționaliza și de a formula propriile sale idei.

2. Predarea cooperativă este o metodă prin care fiecare membru al grupului contribuie la procesul de învățare, ajutându-și colegii să

¹ Teaching methodology - Different Types of Teaching methods. https://ugcnetpaper1.com/teaching_methodology/ (accesat 05.11.2019).

² IGI Global. Dictionary. <https://www.igi-global.com/dictionary/pedagogy-reconsidered-multimodal-blended-environment/5594> (accesat 05.11.2019).

însușească materialul. Fiecare membru analizează materialul și contribuie la interpretarea acestuia.

3. Lucrul în grup - această metodă separă studenții în grupuri. Fiecare grup primește o sarcină individuală asupra căreia lucrează membrii săi. Aceștia analizează sarcina individuală și apoi împărtășesc ideile lor grupului. Pe parcursul procesului de studiere, se încurajează ca membrii grupului să facă schimb de roluri, astfel încât să rămână maxim implicați în procesul de studii.

4. Învățământul axat pe problemă este o metodă care utilizează un caz specific pentru obținerea de cunoștințe. Studenților li se prezintă un studiu de caz, o problemă, pentru care trebuie să identifice soluții, adesea colaborând cu colegii pentru generarea unor rezultate optime.

Această metodă este larg răspândită și lăbată la nivel european.

5. Metoda euristică – bazată pe rezolvarea pas cu pas a unei probleme. E realizată prin stabilirea faptelor în procesul de predare și determinarea tangențelor dintre acestea.

6. Studiul de caz – profesorul analizează cu studenții cazuri concrete și analizează aprofundat toate aspectele acestui caz.³ Exemplu: „Conflictul din Transnistria” sau „Normele deontologice în jurnalism”.

Metode de predare și învățare	
Metode centrate pe profesor	Metode centrate pe student
<ul style="list-style-type: none">- profesorul este agentul principal al procesului de învățare- implicarea studenților este minimă- studentul este un receptor de informație și nu contribuie la identificarea și evaluarea cunoștințelor dobândite	<ul style="list-style-type: none">- profesorul facilitează procesul de învățare- studentul este activ implicat în procesul de învățare- profesorul se bazează pe cunoștințele, abilitățile și activitatea studenților pentru a realiza obiectivele de învățare
Metode centrate pe conținut	Metode participative/interactive

³ Forms and Methods of Teaching in Higher Education Institutions https://gtu.ge/ids-en/pdf/Forms_Methods_Teaching.pdf (accesat 05.11.2019).

Rezultatele cercetării

Studentii consideră metodele de predare ca fiind principalul criteriu a studiilor de calitate, conform sondajului realizat pe un eșantion de **154 studenți și absolvenți**. **53.2% (82 respondenți)** consideră că metodele utilizate sunt cel mai important aspect al studiilor superioare, iar **33.8% (52 respondenți)** sunt de părerea că profesorii care predau determină calitatea studiilor. Pe locul trei ca prioritate, se plasează **(4.5%)** oportunitatea de a participa în schimburi academice (Erasmus+, conferințe și instruirii internaționale etc.)

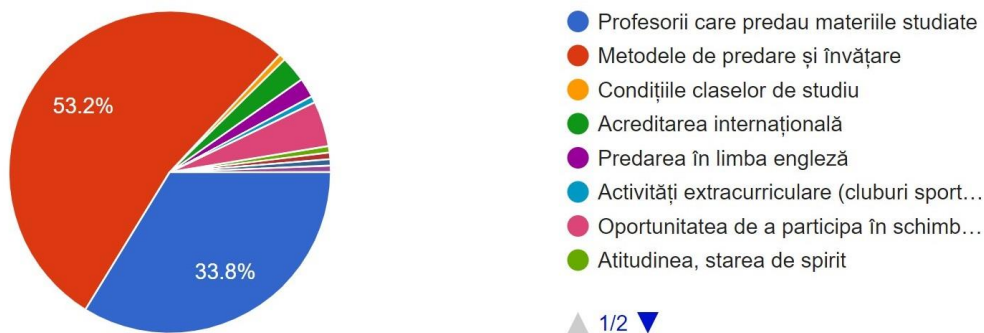

Figura 2.1 Criteriile determinante în aprecierea calității studiilor superioare

Majoritatea studenților care au participat la sondaj au apreciat metodele de predare utilizate în universitățile din Moldova pe șapte (29.2% sau 45 de respondenți), pe o scară de la 1 la 10. În mediu studenții au apreciat metodele de predare pe cinci. Este de remarcat că nici un student nu a apreciat metodele de predare cu nota zece.

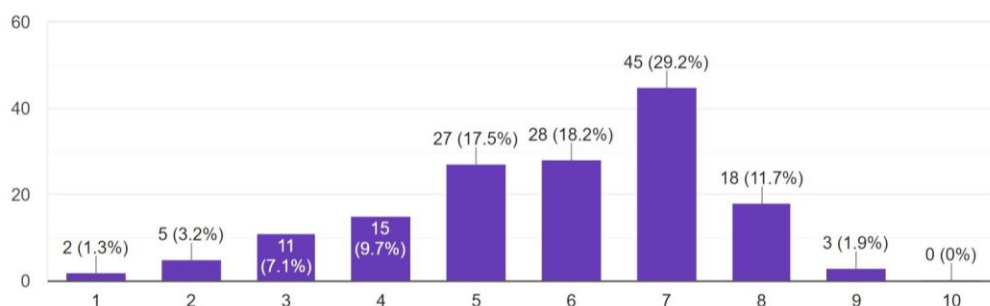

Figura 2.2 Evaluarea metodelor de predare utilizate în universitățile din Republica Moldova

Studentii au apreciat cu note mai mari metodele de predare utilizate în universitățile din străinătate. 49 și 154 dintre respondenți au studiat în Europa și SUA. Majoritatea au apreciat metodele de predare utilizate în străinătate cu nota nouă (51% sau 21 respondenți). 14.3% (7 respondenți) au evaluat metodele de predare cu nota zece. În mediu metodele de predare din universitățile din Europa și SUA au fost apreciat cu 7.5.

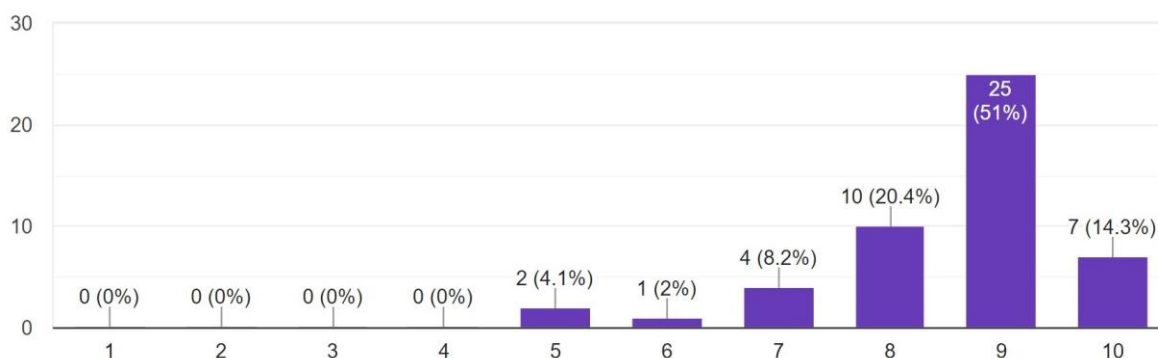

Figura 3.1 Evaluarea metodelor de predare utilizate în universitățile din străinătate

Potrivit studenților cea mai des utilizată metodă de predare în universitățile din Moldova este prelegerea (76% sau 117 respondenți). Studenții consideră însă **cele mai eficiente metode de predare** sunt:

Metode de predare	Respondenți (%)
Analiza studiilor de caz	40.9% sau 63 respondenți
Discuțiile libere	39.6% sau 61 respondenți
Dezbaterile	32.5% sau 50 respondenți
Exercițiile practice	32.5% sau 50 respondenți
Simulări/joc de rol	26% sau 40 respondenți
Lucru în grup	21.4% sau 33 respondenți
Experiment	21.4% sau 33 respondenți

Conform sondajului, studenții apreciază metodele centrate pe student ca fiind cele mai eficiente și interactive. Studiile recente confirmă

superioritatea acestor metode. Conform profesoarei Maryellen Weimer: „Profesorii care adoptă metode centrate pe student învață studenții cum să gândească, să rezolve probleme, să evalueze dovezi, să analizeze argumente, să genereze ipoteze - toate abilitățile de învățare esențiale pentru însușirea materialului unei discipline. Astfel de profesori nu presupun că studenții vor prelua aceste abilități de sine-stătător, automat. Unii dintre ei reușesc însă majoritatea studenților nu sunt astfel. Cercetările arată constant că abilitățile de învățare se dezvoltă mai repede dacă sunt însușite în paralel cu conținutul.”⁴ Autoarea atenționează însă că implementarea acestor metode implică mai multe dificultăți, printre care rezistența din partea unor studenți. Aceste metode solicită mai multă implicare și mai mult efort din partea studenților. Unii dintre ei preferă să continue studiile astfel cum s-au deprins pe parcursul mai multor ani sau consideră că metodele interactive oferă insuficient conținut. Astfel, profesorii care le aplică trebuie să le aplice corect și să motiveze studenții să își asume responsabilitatea pentru procesul lor de învățare.

Concluzii și recomandări

Studenții apreciază metodele de predare și profesorii care îi implică activ în procesul de cunoaștere, le stimulează capacitățile analitice și le oferă posibilitate ca să participe nu doar ca receptor, dar și generator de cunoștințe.

Pentru ca profesorii să poată corespunde cerințelor studenților și să aplice metode inovative și eficiente, trebuie să beneficieze constant de instruire și oportunități de perfecționare. Programul Erasmus+ oferă profesorilor oportunitatea de a face schimb de experiență în universitățile din Europa și să își perfecționeze metodele și abilitățile de predare.

Selectarea metodelor de predare trebuie să se bazeze pe ultimele cercetări în domeniu, experiența profesorilor pe care universitățile ar trebui să le valorifice și să le documenteze (elaborarea unui ghid sau a unui studiu privind eficiența metodelor prin predare prin colaborarea profesorilor cu diferite experiențe și ani de predare), precum și feedback-ul studenților. Conform doctorului în științe Shahida Sajjada, profesor al Universității Karachi din Pakistan, analiza a 41 de studii la acest subiect a demonstrat că aprecierile studenților reprezintă cea mai eficientă metodă de evaluare

⁴ Learner-centered teaching: Five key changes to practice Maryellen Weimer, 2013 <https://cte.tamu.edu/getattachment/Faculty-Teaching-Resource/Program-ReDesign/Orientation-and-Team-Formation/Book-Summary-Learner-Centered-Teaching-by-Maryellen-Weimer.pdf.aspx> (accesat 05.11.2019).

a calității studenților⁵. Universitatea și profesorii care iau în considerare recomandările studenților și aplică metodele apreciate de studenți ca fiind cele mai eficiente, vor genera un interes sporit a studenților în cursurile pe care le oferă și vor spori calitatea studiilor prestate.

Deși se încurajează ca profesorul să testeze și să adopte noi metode de predare, la fel de important este ca să le selecteze metodele care corespund stilului și temperamentului său. Astfel, profesorul își dezvoltă un stil autentic, care îl ajută să se simtă confortabil în fața studenților și îl diferențiază față de alte cadre didactice.

Responsabilitatea nu se rezumă însă exclusiv la profesor și administrarea instituțiilor de învățământ care trebuie să ofere spațiul și oportunitățile de învățare/exersare a metodelor interactive. După cum remarcă Maryellen Weimer, metodele participative solicită și un angajament din partea studenților. Metodele tradiționale precum prelegerea solicită puțină implicare din partea studenților, ceea ce face procesul de învățare mai confortabil, însă mai puțin eficient. Studenții trebuie să coopereze cu profesorii pentru implementarea cu succes a metodelor interactive și să lobeze pentru răspândirea și îmbunătățirea acestora. Dacă metodele sunt implementate parțial sau dacă studenții refuză să participe, indiferent de efortul depus, acestea nu vor produce rezultatele scontate.

Reformarea sistemului de predare reprezintă un efort comun dintre autoritățile de resort, administrația instituțiilor, profesori și studenți. Studenții, reprezentanți de asociațiile studențești trebuie să solicite aplicarea acestora, profesorii trebuie să fie deschiși spre a le implementa, iar administrația și autoritățile trebuie să creeze oportunități pentru facilitarea procesului de instruire continuă a profesorilor și de încurajare a utilizării metodelor inovative.

⁵ Shahida Sajjada. Effective teaching methods at higher education level. p. 2
<http://class.web.nthu.edu.tw/ezfiles/669/1669/img/1381/1.Effectiveteachingmethodsathighereducationlevel.pdf>
(accesat 05.11.2019).